

()

Titel: Putins krig

Forfatter: Niels Bo Poulsen og Flemming Splidsboel

Forlag: Gyldendal

År: 2023

Sider: 246

Pris: 249,95 kr.

Anmelder: Poul Grooss

Bedømmelse: 4 faner ud af 5

Bogens undertitel er "Rusland mellem styrke og svaghed". Selv om bogen er udgivet tæt på årsdagen for det russiske angreb mod Ukraine, så er dens hovedsigte ikke selve krigen. Den henvender sig til den interesserede læser, som gerne vil blive klogere på Rusland, og det er lykkedes for forfatterne.

Bogen beskriver Ruslands nuværende situation – og vejen dertil lige fra Sovjetunionens opløsning. Hermed dækkes også den politiske tænkning og magtstrukturerne bag. Forfatterne nævner selv, at de har ønsket at beskrive Rusland og landets leder med henblik på at forklare, hvorfor Rusland agerer som det gør, og samtidig give et bud på, hvor vi må formode, Rusland er på vej hen. Bogen indeholder et forord og syv kapitler.

I det første kapitel gives baggrunden for statsdannelsen efter Sovjetunionens sammenbrud, hvor Rusland i mange henseender prøver at videreføre den supermagtsstatus, som Sovjetunionen havde frem til ophøret af Den kolde Krig. Alle atomvåbnene fra de øvrige sovjetrepublikker blev deponeret i Rusland.

Sovjetunionens opløsning kunne man betragte som afviklingen af et imperium, men forfatterne gør opmærksom på, at en del af "kolonierne" faktisk ligger inde i Rusland. Omtrent 20% af indbyggerne i Rusland er ikke etniske russere, og dette islet af ikke-russere vokser konstant. Der er meget store forskelle i levestandarden mellem by og land. En stor del af rekrutteringen til den russiske hær foregår i de fattige landområder. Putin så gerne et ekspanderende rige med et stigende befolkningstal.

Dernæst skildres magten i Rusland, hvor der reelt kun er en enkelt aktør. Styreformen omtales som "kleptokrati" eller "adhokrati". "Oligarkiet" ophørte, da Putin stækkede oligarkernes magt. Rusland er præget af et meget tungt bureaukrati og en voldsom korrupsion.

I det følgende kapitel giver forfatterne et bud på industrialiseringen. Rusland er præget af rige forekomster af råstoffer, men har en dårligt udviklet industri. Landet er hårdt ramt af de nuværende sanktioner, og desuden er landet præget af en dalende befolkning, der blandt andet skyldes høj dødelighed og manglende børnefødsler. Desuden er en del af den veluddannede

ungdom flygtet ud af landet siden starten på "den særlige operation" i Ukraine. Da det nye skoleår startede i september 2022, fik skoleungdommen et nyt fag: "Samtale om det vigtige". Det er en slags "klassens time", hvor aktuelle problemstillinger, især med relation til "den særlige operation", bliver gennemgået. Putins pressetalsmand, Dmitrij Pesjkov, nævnte i den forbindelse "*at vi bliver nødt til at tale med børnene. Hvis vi ikke gør det, så gør andre stater det!*"

Ruslands udenrigspolitik bliver nu ofte bundet op på fortællingen om, at Vesten igennem mange hundrede år har ageret aggressivt over for Rusland på grund af landets enorme ressourcer. Angiveligt har man også fra Vestens side søgt at påtvinge russerne en unaturlig, vestlig levevis. Putin har i de senere år påtaget sig at rette op på dette, og her har han blandt andet allieret sig med den russiske ortodokse kirke. Det er Putins ønske at genskabe Ruslands storhed, men det bliver åbenbart på bekostning af demokrati, ytringsfrihed, retssikkerhed og økonomisk diversitet. Yeltsin-æraen i 1990'erne gav mange russere den opfattelse, at demokrati i en russisk sammenhæng er lig med økonomisk og socialt kaos. Man er derfor vant til begrænsninger i de politiske udfoldelsesmuligheder. Forholdet til Kina er ikke uden problemer.

Bogens hovedperson tænker ifølge forfatterne rationelt. Han er ikke påvirket af medicin. Han er til gengæld enerådig, og specielt hans TV-optræden under det nationale sikkerhedsrådsmøde viste med al tydelighed, at der kun er en aktør. Han havde truffet en beslutning, og den skulle de øvrige medlemmer bakke op om – for åben skærm! At de øvrige i mødet egentlig var Putins rådgivere, fremgik ikke.

Oppositionens kår er i de senere år blevet meget forværret. Der bliver slået hårdt ned på mishagsytringer og demonstrationer. Det er forbundet med langvarige fængselsstraffe at udtale sig kritisk om "den særlige operation" i Ukraine og om de militære styrkers indsats der. Det er dog ikke sådan, at styret er ligeglad med, hvad folk mener. Ligesom i sovjettiden bliver dette undersøgt af en særlig

organisation, som rapporterer direkte til ledelsen i Kreml. Styrets politik hviler ikke på en folkestemning, men kun på Putin. Der har aldrig været et opgør med den sovjetiske fortid.

I bogens sidste del prøver forfatterne at give et bud på, hvad fremtiden måtte bringe for Rusland. Udsigterne er dystre. "Efter Putin kommer en ny Putin", oplyser en af de toneangivende russere. De vestlige sanktioner er hårde ved landet, og deres virkning vil tiltage, vurderes det. Der er udsigt til en langvarig stagnation. Rusland vil fortsat være præget af korrupsion, magtmisbrug og manglende reformer samt en tiltagende fattigdom.

På et eller andet tidspunkt vil Putin-æraen blive bragt til afslutning. Bogen opridser en række forskellige muligheder. Ingen af dem virker voldsomt beroligende og tryghedsskabende på en dansk læser, men "Putins krig" er en fremragende bog skrevet af to af vore bedste Ruslandskendere.

Poul Grooss, kommandør (pensioneret)
